

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут права

07-05-38S

СИЛАБУС	Юридична відповідальність: теорія та практика	
SYLLABUS	Legal responsibility: theory and practice	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	-	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) / магістерський (другий) Bachelor's (first) / Master's (second)	
Галузь знань Field of Knowledge		Усі галузі знань All Fields of Knowledge
Спеціальність Field of Study		Усі спеціальності All Fields of Study
Освітня програма Degree Programme	Усі освітні програми All Degree Programmes	

Силабус навчальної дисципліни "Юридична відповідальність: теорія та практика" для здобувачів вищої освіти ступеня першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів усіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП. Рівне : НУВГП, 2023. 11 с.

Розробник силабусу:

Сахнюк Віта Володимирівна,

старший викладач кафедри правових природоохоронних дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри правових природоохоронних дисциплін

Протокол № 1 від "08" вересня 2023 року

В.о. завідувача кафедри: е-підпис О. М. Швець, к.ю.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ права

Протокол № 3 від "31" жовтня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ права

е-підпис

В. І.

Цимбалюк

Схвалено науково-методичною радою НУВГП

Протокол № 11 від "22" листопада 2023 року

Вчений секретар науково-методичної ради

е-підпис

Т. А.

Костюкова

ПРОГРАМА ОК вільного вибору «Юридична відповідальність: теорія та практика»	
ОК вільного вибору «Юридична відповідальність: теорія та практика» спрямована на досягнення визначених результатів навчання, якій встановлено форму заліку як підсумкового контролю та визначено 3 кредити ЄКТС.	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр / Магістр
Освітня програма	Усі освітні програми НУВГП
Спеціальність	Усі спеціальності НУВГП
Рік навчання, семестр	-
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Лекції:	16 годин
Лабораторні заняття:	14 годин
Самостійна робота:	60 годин
Курсова робота:	-
Форма навчання	Денна
Форма підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
Лектор	 Сахнюк Віта Володимирівна, старший викладач
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сахнюк Віта Володимирівна
ORCID	ORCID ID: 0000-0001-5531-024X
Як комунікувати	v.v.sakhniuk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета навчальної дисципліни – вивчення інституту юридичної відповідальності, знайомство з видами юридичної відповідальності, формування у здобувачів юридичних знань щодо підстав та особливостей відповідальності у різних галузях, зокрема, конституційної, кримінально-правової, цивільно-правової, дисциплінарної, матеріальної та адміністративної відповідальності, формування правового світогляду та правової культури.

Основними завданнями освітньої компоненти «Юридична відповідальність: теорія та практика» є:

- з'ясувати поняття юридичної відповідальності та її взаємозв'язок з соціальними інститутами;
- знати основні принципи юридичної відповідальності;
- знаходити самостійне вирішення щодо застосування чинного законодавства України у частині юридичної відповідальності;
- проаналізувати особливості галузевих видів юридичної відповідальності.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5443>

**Передумови вивчення*
(місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)**

-

Компетентності

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
 Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
 Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
 Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
 Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
 Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
 Осмислювати, аналізувати різні правові явища і факти щодо юридичної відповідальності.
 Знаходити самостійне вирішення щодо застосування чинного законодавства України у частині юридичної відповідальності.
 Оцінювати правові норми щодо юридичної відповідальності з точки зору їх відповідності принципам права та законності.

Структура та зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Феномен юридичної відповідальності у контексті правової, правомірної і протиправної поведінки

Опис теми: Відповідальність як соціальна категорія. Філософські, юридичні та моральні аспекти відповідальності. Співвідношення свободи та відповідальності. Юридична відповідальність як різновид соціальної

відповідальності. Концепція юридичної відповідальності на сучасному етапі. Типологія юридичної відповідальності.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 7 год.)

Тема 2. Теоретико-правова характеристика юридичної відповідальності. Підстави та стадії юридичної відповідальності: сучасне розуміння

Опис теми: Принципи юридичної відповідальності: поняття та види. Nullum crimen sine lege. Nulla poena sine lege. Lex prospicit, non respicit. Гуманізм юридичної відповідальності. Своєчасність та невідворотність юридичної відповідальності. Справедливість юридичної відповідальності. Поняття юридичної відповідальності. Характеристика підстав юридичної відповідальності. Склад правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Стадії та етапи реалізації юридичної відповідальності. Умови (обставини), що виключають юридичну відповідальність. Підстави звільнення від юридичної відповідальності. Юридичні факти, презумпції, їх види та юридична відповідальність.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 7 год.)

Тема 3. Конституційно-правова відповідальність як передумова дотримання демократичних парламентських процедур

Опис теми: Поняття та загальна характеристика конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правова відповідальність Президента України. Індивідуальна конституційно-правова відповідальність народних депутатів. Парламентська відповідальність уряду. Конституційна відповідальність органів місцевого самоврядування.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 8 год.)

Тема 4. Відповідальність у цивільному праві

Опис теми: Цивільно-правова відповідальність: загальна характеристика. Договірна та деліктна відповідальність: значення та критерії розмежування. Поняття деліктної цивільної відповідальності та її підстави. Деліктна відповідальність за шкоду спричинену штучним інтелектом.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 8 год.)

Тема 5. Юридична відповідальність здобувачів освіти

Опис теми: Права та обов'язки здобувачів освіти. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здобувачами освіти. Особливості юридичної відповідальності за прояви булінгу та шляхи боротьби з ним.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 8 год.)

Тема 6. Адміністративна деліктна відповідальність

Опис теми: Поняття адміністративної відповідальності. Склад адміністративного правопорушення. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративне стягнення: поняття та мета.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 8 год.)

Тема 7. Кримінальна відповідальність: сучасні підходи до розуміння

Опис теми: Кримінальна відповідальність: поняття та підстави. Історичні етапи розвитку інституту кримінальної відповідальності. Диференціація кримінальної відповідальності. Інститут звільнення від кримінальної відповідальності та проблемні аспекти її співвідношення з презумпцією винуватості.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 7 год.)

Тема 8. Міжнародна відповідальність

Опис теми: Сучасна концепція міжнародно-правової відповідальності. Міжнародні кримінальні трибунали. Міжнародний кримінальний суд. Міжнародна відповідальність за воєнні злочини в контексті міжнародного гуманітарного права. Окремі питання необхідності імплементації норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство.

(Лекцій –2 год.; лабораторні заняття – 2 год.; самостійна робота – 7 год.)

№	Назва теми	К-сть годин лекції	К-сть годин практичні	Література (основна/ допоміжна)
1.	Феномен юридичної відповідальності в контексті правової, правомірної і протиправної поведінки	2	2	основна: 2, 6 допоміжна: 20, 22, 24, 28, 32, 35, 37
2.	Теоретико-правова характеристика юридичної відповідальності. Підстави та стадії юридичної відповідальності: сучасне розуміння	2	2	основна: 2, 5 допоміжна: 20, 22, 24, 28, 32, 35, 37
3.	Конституційно-правова відповідальність як передумова дотримання демократичних парламентських процедур	2	2	основна: 5 допоміжна: 15, 20, 26, 27, 28
4.	Відповідальність у цивільному праві	2	2	основна: 5, 11 допоміжна: 23, 28, 31, 33, 38
5.	Юридична відповідальність здобувачів освіти	2	1	основна: 5, 7, 8, допоміжна: 21, 28, 30
6.	Адміністративна деліктна відповідальність	2	1	основна: 2, 4, 5, допоміжна: 12, 13, 18, 25, 28,

				34
7.	Кримінальна відповідальність: сучасні підходи до розуміння	2	2	основна: 2, 5, 6, 10, допоміжна: 14, 17, 28, 29, 36
8.	Міжнародна відповідальність	2	2	основна: 1, 5, 9, допоміжна: 16, 19, 28, 38, 39

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, презентація.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Навики роботи з мультимедіа, проекційною апаратурою, правовими інформаційно-пошуковими системами

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, реферати тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань здобувачів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, здобувач під наглядом викладача самотійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, здобувач отримує такі обов'язкові бали:

- по 5 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;
  - 20 балів за якісне виконання індивідуального завдання;
  - 20 балів – модуль 1;
  - 20 балів – модуль 2;
- Усього – 100 балів.
- Модульний контроль проходитиме у формі тестування. Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань студентів, можливість їм подання апеляції: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.
2. Європейська конвенція з прав людини від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>(дата звернення: 17.01.2023).

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.18 р. № 2657-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19> (дата звернення: 14.10.2020).

8. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

9. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права від 27 грудня 2019 року № 2689. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67804

10. Проект Кримінального кодексу України. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>

11. Цивільний кодекс України. Київ: Центр навчальної літератури. 2021. 296 с.

Додаткова:

12. Адміністративна відповідальність : навч. посіб./І. Л. Бородін, В. А. Бортник. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2011. 136 с.

13. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 568 с.

14. Антонюк Н. О. Диференціація кримінальної відповідальності у правовому інституті звільнення від кримінальної відповідальності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні наук. 2020. Том 31 (70). Ч. 3. С. 16-21.

15. Бакумов О. С. Проблематика юридичної відповідальності держави в позиціях Конституційного суду України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 2. Том 1. С. 3-11.

16. Боброва Ю. До питання необхідності імплементації норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство. 2023. Матеріали конференцій МЦНД, (27.01.2023; Хмельницький, Україна), 143–145. вилучено із <https://archive.mcmd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/381>

17. Буняк В. С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право: науково-практичний посібник / відп. ред. В. С. Ковальський. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 156 с.

18. Гаращук В. В. Адміністративна відповідальність: поняття, сутність та значення. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2017. № 2 (34). С. 98–103

19. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с.

20. Загребельна Н. Юридична відповідальність з позиції справедливості та дієвості: сучасні реалії та поняття. *COPERNICUS Political and Legal Studies*. 2022. Vol. 1, Issue 4 (December 2022). Pp 63-73.

21. Іваній О.М. Соціальна та кримінально-правова характеристика булінгу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2018. Вип. 3. Т. 2. С. 107-110.

22. Іванова О. І. Юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. *Вісник Академії адвокатури України*. 2012. № 3 (25). С. 26–21

23. Канзафарова І.С. (2006). Теорія цивільно-правової відповідальності. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Одеса : Астропринт, 261 с.

24. Каленіченко Л.І. Юридична відповідальність як динамічне правове явище. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 3. С. 67–71. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2017_3_13.pdf

25. Колошко І., Банчук О. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві. *Право України*. 2008. № 4. С. 31–36

26. Конституція України : наук.-практ. комент. / за ред. В.Я. Тацій та ін. // Нац. акад. прав. наук України. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 1128 с.

27. Костицька І. Юридична відповідальність депутата парламенту як прояв відповідальності держави перед народом і людиною. *Вісник національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2020. Серія «Право». Випуск 29. С. 113-119. <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/15768>

28. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник, практикум, Тести. 2-ге вид., випр. І доповн. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 584 с.

29. Кримінальне право України: навч. посіб. для підготовки до ЗНО (ЄФВВ) для вступу на магістратуру / І. М, Сопілко, С. Я. Лихова, Т. Д. Лисько. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 456 с.

30. Маньгора В. В., Вітковська К. А., Вітковська К. А. Особливості юридичної відповідальності за прояви булінгу та шляхи боротьби з ним. 2022. № 1 (40). С. 97-111. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.1\(40\).254347](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.1(40).254347)

31. Марценко Н. С. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, спричинену штучним інтелектом. *Наукові записки*. 2022. Серія: Право. № 12. С. 34-39. <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/105/89>

32. Мацелюх І. А. Співвідношення понять соціальної, юридичної та правової відповідальності в науковому дискурсі. *Публічне право*. 2017. № 1 (25). С. 243–249.

33. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/2749>

34. Парненко В. С, Сучасні тенденції розвитку інституту адміністративної відповідальності за кордон. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Серія ПРАВО. Випуск 29. Частина 2. Том 2. С. 75-79

35. Шевченко О. В., Луцко Ю. В. Юридична відповідальність як метод захисту прав людини. Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди відзначення Міжнародного дня прав людини (м. Київ, 10 грудня 2021 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2022. С. 104-107.

36. Фріс П. Л. Ідеологія кримінально-правової політики : монографія / Павло Львович Фріс Івано-Франківськ : Супрун В. П. 2021 389 с.

37. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення / Колектив авторів. Відп. ред. Ю. В. Баулін. Донецьк : ПП «ВД «Кальміус», 2013. 424 с.

38. Юшин С. О. Архетипіка свідомого та несвідомого уникнення деліквентом чинної юридичної відповідальності: цивільні та воєнні аспекти. *Наукові перспективи*. 2023. № 5 (35). С. 107-120.

39. Яромлюк О., Предместніков О. Правові аспекти відповідальності за воєнні злочини в контексті міжнародного гуманітарного права та притягнення до відповідальності російської федерації за воєнні злочини щодо України. 2023. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (May 12, 2023; Kraków, Poland), 42–46. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/958>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Центр українсько-європейського наукового співробітництва: <https://cuesc.org.ua/>
4. Урядовий портал України: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Сайт Європейського суду з прав людини: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

1. Сахнюк В. В., Самороков В. О. Кримінально-правова характеристика посягання на життя державного чи громадського діяча. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Юридичні науки. 2017. № 5. С. 106–109.

2. Сахнюк В. В. Характеристика мотивів злочинної діяльності, передбачених в особливій частині Кримінального кодексу України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти, м. Рівне, 10 травня 2019 року. Рівне: НУВГП, 2019. С. 362–364.

3. Сахнюк В. В. Правова обізнаність як елемент доступу до безоплатної правничої допомоги серед дітей та молоді. Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки». 2023. С. 582–584.

4. Сахнюк В. В. Проблемні аспекти відповідальності за домашнє насильство. Всеукраїнської науково-практичній конференції «Актуальні проблеми у сфері протидії та запобігання насильству в Україні», 9 грудня 2022 р.

5. Сахнюк В. В. Екоцид як підстава притягнення до кримінальної відповідальності та відшкодування збитків. Збірник тез учасників Регіональної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми природоохоронного законодавства», м. Рівне: НУВГП, 2023.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, розвиток самоорганізації, робота з великими об'ємами даних, публічні виступи.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУБГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezneho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

- В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, здобувачі можуть самостійно вивчити пропущений матеріал.

- Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Автор
старший викладач

Віта САХНЮК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00